

De redactie van deze Nieuwsbrief en het VGEO-bestuur wensen zijn lezers en leden fijne feestdagen en een gezond 2017 toe.

Korting door PGB niet waarschijnlijk in 2017

Met vragen en onzekerheden het nieuwe jaar in

Blijft de rente stijgen of was het maar een korte financiële opspising na Trumps overwinning? Betekent dit dat een pensioenkorting volgend jaar minimaal uitpakt of niet nodig is? De meeste fondsen wachten lijdzaam af hoe de dekkingsgraad eind december uitvalt. Een korting door ons pensioenfonds PGB ligt volgend jaar niet voor de hand. Het kabinet laat ouderen en gepensioneerden met veel vragen en in onzekerheid achter, constateren de ouderenbonden.

Voor het eerst sinds lange tijd was er dit laatste kwartaal weer eens goed nieuws te melden over de dekkingsgraden. Dankzij groeiende aandelenkoersen en een gestegen rente. De dekkingsgraden verbeterden daarvoor gemiddeld zo'n 2,5 procent. Hoe dit voor het pensioenfonds PGB uitpakt blijkt ook pas per 31 december. PGB-bestuurder Arnold Verplancke gaf onlangs nog aan hoe groot de rol van een al iets hogere rente is: „Stijgt de rente met 1 procent dan stijgt de dekkingsgraad met 19 procentpunten.”

Kabinet wacht

Het kabinet wacht tot volgend jaar met het nemen van maatregelen om kortingen op de pensioenen te voorkomen of af te zwakken. Staatssecretaris Jetta Klijnsma van Sociale Zaken beoordeelt de situatie per eind december. Zij hoopt ongetwijfeld dat de stijging van de rente en de aandelenkoersen tot die tijd aanhoudt. Daardoor waait het probleem van de ontoereikende dekkingsgraden vanzelf over.

Oppositie

De oppositiepartijen SP, PVV en 50Plus roepen Klijnsma al enige tijd op de rekenrente te verhogen. waarmee pensioenfondsen hun toekomstige verplichtingen moeten berekenen. Daardoor zouden de fondsen er op papier beter voor staan en hoeven zij mogelijk niet te korten. Klijnsma wil hier echter niet aan. Het gevaar bestaat dan volgens haar dat pensioenfondsen zich te rijk rekenen en te veel geld aan gepensioneerden uitkeren. Zo blijft er te weinig over voor de toekomstige generaties, waarschuwen ook het Centraal Planbureau, de regeringspartijen VVD en PvdA en oppositiepartij D66. De staatssecretaris wil wel in januari bekijken of het loont om de zogenoemde hersteltermijn waarover gekort moet worden, te verlengen van 10 tot 11 of 12 jaar. Op die manier krijgen pensioenfondsen meer tijd om hun reserves weer op orde te brengen. Het aantal mensen dat getroffen wordt door een korting zou daardoor ongeveer halveren. Dit wordt bepleit door de vakbeweging en PvdA. Klijnsma wil nu nog niet ingrijpen.

Het Trumpeffect.

Donald Trump

Ondanks het 'Trump-effect' zorgde een eerder rapport van Nederlandse Bank voor veel beroering. Per 30 september had 62% van de fondsen een dekkingsgraad die onder het minimale vereist eigen vermogen (dat is gemiddeld 104,3%). De gemiddelde dekkingsgraad lag toen op 96,8 procent. Als die situatie niet verandert aldus DNB, moeten volgend jaar 30 fondsen een korting doorvoeren van gemiddeld 0,7%. Dat zou rond 2,1 miljoen Nederlanders treffen, onder wie 200.000 gepensioneerden. Maar dit was dus een momentopname. De financiële markten namen een onverwachte positieve wending na de verkiezing van Donald Trump als nieuwe president van de Verenigde Staten. Het is natuurlijk maar de vraag hoe blijvend deze wending is. Maar voor het eerst sinds lange tijd viel er in elk geval weer eens goed nieuws te melden over de dekkingsgraden.

Dekkingsgraad PGB

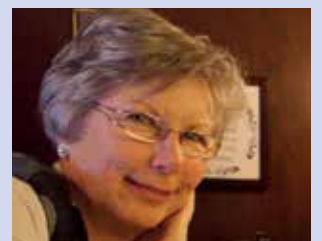
Bij ons pensioenfonds PGB was de dekkingsgraad volgens een laatste meting in november 96,2%. Als het PGB onder de genoemde 104,3% blijft zitten zijn er een paar mogelijkheden om tot korting over te gaan. Op vrijwillige basis kan het bestuur daar eind 2018 toe beslissen blijkens een presentatie van het PGB- bestuurslid Peggy Wilson. Maar het fonds kan ook wachten tot uiterlijk eind 2020 als het daartoe wettelijk verplicht wordt door De Nederlandsche Bank. Overigens kan zo'n noodzakelijke korting over 10 jaar gespreid worden. Gepensioneerden bij PGB geven hieraan de voorkeur blijkens een PGB-onderzoek. Zo'n korting hoeft in het gunstigste geval om niet meer dan tienden van procenten te gaan.

Wetsvoorstel van 50Plus voor bodem in rekenrente

Ouderenpartij 50Plus heeft een wetsvoorstel ingediend om een bodem van 2% te leggen in de rekenrente die pensioenfondsen moeten gebruiken om hun toekomstige verplichtingen te berekenen. Die bodem moet gelden zolang de Europese Centrale Bank de rente extreem laag houdt door het opkopen van staatsleningen en bedrijfsobligaties. Door dat beleid is elke relatie met de verwachte rendementen van pensioenfondsen verbroken, vindt de indiener van het voorstel, Henk Krol. Zodoende moeten pensioenfondsen zich kunstmatig arm rekenen vindt hij. Met zijn wetsvoorstel wordt dat voorkomen.

IN DIT NUMMER

Invloed lage rente	2	Van de bestuurstafel	6
Henk van der Rijst bestuurslid VVG PGB	3	Ombudsman Pensioenen	6
Verhoging AOW leeftijd te snel	4	Oorlogsspeelgoed	7
Naam Elevier behouden	5	Mary van Dort VGEO secretaris	8

COMMENTAAR

Hoe je de pensioenen liquideert

Roomser dan de paus en strenger dan de Europese wetgeving. We zijn het beste jongetje van de Europese pensioenklas. Jammer genoeg niet de slimste. Onze overheid heeft zichzelf al min of meer geliquideerd qua pensioenbeleid. Dit past bij haar fatalistische denktrant. Zij verplicht pensioenfondsen namelijk uit te gaan van een zogenaamd liquidatiescenario. Een sterfbedconstructie die waarschijnlijk nooit toegepast hoeft te worden. Dit pakt ook nadelig uit voor de al niet florissante dekkingsgraad van fondsen. Bij sluiting van een fonds moeten alle vermogenstitels zoals aandelen, onroerend goed of bedrijfsobligaties, tegen dagwaarde worden verkocht. Ze dienen dan te worden omgeruild tegen 'veilige' overheidsobligaties. Hierbij gaat de overheid er dus van uit dat een fonds nooit meer dan dat lage rendement haalt. Tel uit je verlies. Alle verplichtingen moeten op korte termijn betaald worden uit de liquidatie en niet uit de kasstroom op basis van continuïteit. DNB geeft notabene zelf toe dat de uitgangspunten waarop dit zogenoemde 'Financiële toetsingskader' is gebaseerd onvoldoende wetenschappelijke basis hebben. Geen enkel land in de wereld berekent op dezelfde conservatieve wijze zijn dekkingsgraad. Bovendien worden nergens dezelfde buffereisen gesteld. Een buffer die nationaal meer dan 200 miljard vertegenwoordigt. Dood vermogen ter waarde van meer dan 30% van het nationaal inkomen. Wie liquideert hier wat eigenlijk?

Diepe twijfels

We dragen diepe twijfels met ons mee naar het nieuwe jaar. Maar laat uw levensgeluk en gezondheid er vooral niet door vergallen. Bezie met een relativerende glimlach de politieke paringsdans om U heen. De heren en dames politici dingen naar uw hand. Hun balboekjes zijn ingevuld. En dan is er nog zoiets als een dreigende pensioenkorting. Hoewel dit bij ons pensioenfonds PGB voorlopig niet nodig lijkt. Speculeren daarover is meer iets voor de beurs. Schamele geruststelling: de politiek wil met korten geen slechte beurt maken. Zij wordt een handje geholpen. Met de dekkingsgraden leek het door een stijgende rente dit laatste kwartaal de goede kant op te gaan. Breekt de zon voor de jaarwisseling nog door? Stijgt de rente met 1 procent dan vliegt de dekkingsgraad omhoog met 19 procentpunten. Bijna te mooi om waar te zijn. Blijf vooral uw gezonde verstand gebruiken. Dat is pas echt goud waard! Ik wens U het beste toe.

Harry Nijhuis

Hoe groot is de invloed van een lage rente op de dekkingsgraad?

De door onze overheid voorgeschreven rekenrente is van grote invloed op de hoogte van een dekkingsgraad en als gevolg daarvan een pensioenkorting of indexatie. Bij 1 procent rente moet een fonds bijna twee-en-een-half keer meer vermogen hebben dan wanneer het kan uitgaan van 4 procent. We zetten dit uiteen.

Een pensioenfonds weet van elke deelnemer hoe oud die is en maakt van officiële sterftetabellen gebruik om uit te rekenen hoeveel er in de toekomst jaarlijks uitgekeerd moet worden. Die termijn loopt vanaf de pensioenleeftijd tot het geschatte jaar van overlijden voor alle deelnemers. Bij die berekening wordt gebruik gemaakt van een voorgeschreven marktrente. Voor heel lange looptijden vanaf dertig jaar wordt die bepaald door de Nederlandsche Bank (omdat daar nauwelijks een markt voor is). Nu de rente zo laag is, moeten pensioenfondsen al heel veel in de pot hebben zitten om over dertig jaar aan een pensioenuitkering te kunnen voldoen. Zoveel geld nu al in kas hebben lukt de meeste fondsen niet. Ze hebben dan bijvoorbeeld maar 92% van het benodigde vermogen beschikbaar. Het heet dan dat de dekkingsgraad maar 92% is.

Extra reserveren

Voldoende reserveren tot 30 jaar vooruit wordt door een erg lage rentevoet, zoals nu, extra moeilijk.

Een fonds moet daardoor al jaarlijks extra reserveren (zie ook de grafiek). Het uitgangspunt daarbij is dus dat de rente van nu bepalend is voor uitkeringen in de verre toekomst. Laten we als voorbeeld uitgaan van een lage rente, zoals nu wordt gehanteerd, en een te behalen pensioenpot van 1000 euro. Als de rente in die 30 jaar slechts 1 procent blijft bedragen, moet er al 742 euro in de pensioenpot zitten. Let wel, dit is bijna twee-en-een-half keer meer aan vereist vermogen dan wanneer een fonds uit kan gaan van 4 procent rente. Dat grote verschil komt door het effect van rente op rente. Dankzij een hogere rente is er dus minder reserve nodig. Dit betekent dat als bij die hoge rente over 30 jaar 1000 euro uitgekeerd moet worden, er nu slechts 308 euro in de pot hoeft te zitten. Als belangrijk gevolg van een daardoor lager vereist fondsvermogen pakt de dekkingsgraad veel gunstiger uit. Daarmee daalt het risico van pensioenkorting aanzienlijk en groeit de kans op indexatie.

"Georganiseerde diefstal door te lage premies"

Jongeren worden nu al geweldig gematst, volgens Rob de Brouwer in het belangenorgaan "Ons Pensioen". "Elk jaar moet het pensioenfonds vanuit het vermogen bijpassen om de nieuwe aanspraken in te boeken. Als gevolg van het feit dat de ingelegde pensioenpremies niet kostendekkend zijn. Dit gaat

elk jaar ten koste van de gepensioneerden en slapers. De afgelopen jaren zijn er in Nederland tientallen miljarden op deze manier overgedragen naar nieuwe verplichtingen. Wanneer komt er eens een eind aan deze georganiseerde diefstal?" vraagt hij zich af.

HOOFDREDACTIE: Harry Nijhuis **EINDREDACTIE:** Jeroen Hogendorp
VORMGEVING: Jos Wachelder
BIJDRAGEN: Wil Langenbarg
REDACTIEADRES: Veenweg 21a, 7055 BP Heelweg, Tel.: (0315) 24 14 72
E-MAIL: harwil@planet.nl **WEBSITE:** www.vgeo.nl

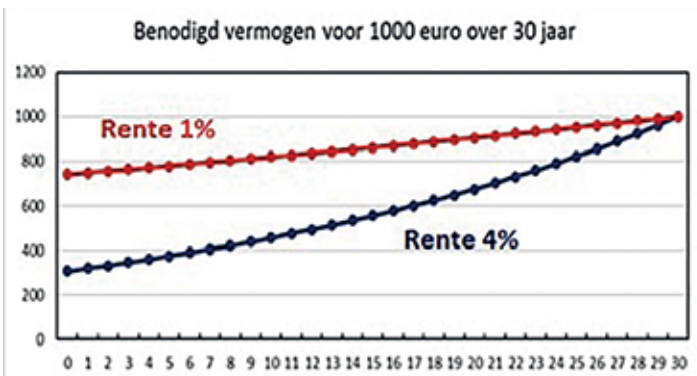
VRAGEN OF MEDEDELINGEN? Als er veranderingen optreden, bijvoorbeeld door verhuizing of overlijden, kunt u dit kenbaar maken bij onze penningmeester Ger de Rooij, Grootweg 12, 1647 CN Berkhout. Tel : 0229-553054
 E-mail: penningmeester@vgeo.nl M. 06-37349696
 Voor zaken betreffende bestuur en organisatie kunt u contact opnemen met Mary van Dort - van der Pels, Lange Dreef 18, 6641 WL Beuningen.
 Tel: (024) 6771000 E-mail: mvandort4650@gmail.com

LIDMAATSCHAP EN CONTRIBUTIE VGeo-leden betalen jaarlijks € 14,- contributie. Een vrijwillige verhoging van deze bedragen wordt zeer op prijs gesteld. Contributie s.v.p. overmaken op ING-rekening NL27 INGB 0000 100 802. t.n.v. Vereniging van Gepensioneerden Elsevier-Ondernemingen, Doetinchem. Nadere informatie Ger de Rooij Tel : 0229-553054 E-mail: penningmeester@vgeo.nl

DE VOLGENDE NIEUWSBRIEF VERSCHIJNT APRIL 2017.
 KOPIJ MOET UITERLIJK 18 MAART BINNEN ZIJN.

ELSEVIER SENIOREN NIEUWSBRIEF
ES NIEUWSBRIEF

Vermogensverschil tussen lage en hogere rente

De grafiek toont aan hoe groot het verschil is aan benodigd pensioenvermogen tussen een lage en een hogere rente. Bij een lage 1 procent rente wordt over een reeks van 30 jaren jaarlijks continue veel meer vermogen vereist dan bij de hogere rente van 4%. De lijn van het jaarlijks vereiste vermogen loopt daarentegen bij 1 procent langzaam omhoog. Uiteraard kan een hogere rente van 2% de meeste fondsen ook al voor een pensioenkorting behoeden.

Pensioenpremies ABP en PGB fors omhoog

De pensioenpremies van ambtenaren en leraren gaan volgend jaar bij hun pensioenfondsen ABP met 2,3 procentpunt omhoog. De overheid, die als werkgever 70% van de pensioenpremie betaalt, is hierdoor ongeveer 500 miljoen euro duurder uit. Voor een werknemer met een maandinkomen van € 3500 bruto betekent de premieverhoging in 2017 dat hij netto ongeveer € 11 meer betaalt per maand.

Ook pensioenfondsen PGB zal in 2017 de premie voor de middelloonregelingen verhogen, van 21,5 naar 24%. Bij beschikbare premieregelingen wordt de premie op een andere manier berekend. De verhoging in 2017 is volgens ABP nog maar een eerste stap. In de jaren erna zal de premie met nog enkele procentpunten stijgen. De forse premieverhoging is volgens het pensioenfonds ABP nodig om de huidige pensioenregeling te kunnen blijven uitvoeren. Door de gedaalde rente en de lagere rendementsverwachtingen volstaat de huidige premie niet meer om de toegezegde pensioenopbouw waar te maken.

Daarnaast moet de financiële positie versterkt worden. Dit betekent dat of de premie omhoog moest of de opbouw omlaag.

De premie bij ABP zal stijgen van 18,8% naar 21,1% van het pensioengevend salaris. Het fonds zal de pensioenen in 2017 net als vorige jaren niet aanpassen aan de koopkracht. De prijsinflatie in 2016 bedroeg 0,19%. De totale gemiste indexatie over de periode 2009-2016 loopt daarmee op tot 11,9%. ABP verwacht dat de pensioenen ook de komende vijf jaar niet of nauwelijks opgehoogd kunnen worden met de inflatie.

Van Rooijen naar Tweede Kamer

Oud-staatsecretaris Martin van Rooijen heeft zijn voorzitterschap van de overkoepelende organisatie van gepensioneerden (KNVG) neergelegd. Dit deed hij vanwege zijn kandidatuur voor een verkiesbare plaats in de Tweede Kamer namens de 50Pluspartij. Van Rooijen heeft nog zitting in de Eerste Kamer. Nu hij goede kans maakt op een zetel in

de Tweede Kamer acht hij de tijd rijp met de KNVG te stoppen. Om conflicterende belangen te vermijden.

VGEO-voorzitter Henk van der Rijst nu ook bestuurslid VVG PGB

VGEO-voorzitter Henk van der Rijst maakt sinds kort ook deel uit van het bestuur van de Vereniging van gepensioneerden PGB (VVG PGB). Daardoor is dit bestuur met één zetel uitgebreid. Henk gaat zich waarschijnlijk richten op externe relaties zoals contacten met de overkoepelende belangenorganisatie KNVG

Henk werd vanuit het VVG PGB-bestuur hiervoor benaderd. „Ik vind het belangrijk dat er iemand van ons in dat bestuur zou komen. Ik zie dit als een mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de invulling van andere posities, zoals op het Bestuur van het pensioenfonds en het Verantwoordingsorgaan.” Het VGEO-bestuur is blij met deze benoeming.

Opgebouwde ervaring

VGEO-lid Henk van der Rijst werd in september 2013 met grote meerderheid gekozen namens de Elseviergepensioneerden, naast Jaap Kuipers, als bestuurslid voor het toenmalige SPEO-pensioenfonds. SPEO verkeerde in zwaar weer. Er waren bij Reed-Elsevier al twee kortingen op de pensioenen doorgevoerd. Hij kon bij SPEO, tot de opheffing, zijn stem laten horen. De ervaring die hij met pensioenen opbouwde kan hij nu in zijn nieuwe bestuursfunctie benutten en uitbreiden. Van der Rijst zag als grootste bedreiging voor pensioenfondsen dat de beleggingsresultaten achter blijven en overheden proberen met een lage rente de economie te stimuleren. Vooral dit laatste heeft nog steeds onverminderd invloed op de dekingsgraden.

Wennen

Sinds de opheffing van SPEO is het wel wennen voor de VGEO-leden en Elseviergepensioneerden dat zij

nu niet langer via een rechtstreekse vertegenwoordiging kunnen meepraten over het fondsbeleid, in dit geval van het PGB. Bij SPEO praatte de gepensioneerden over het te voeren beleid uitgebreid mee. Ze hadden zitting in de deelnemersraad, het verantwoordingsorgaan alsmede het fondsbestuur. Bij een bedrijfstakpensioenfonds als het PGB klinkt ons belang hooguit nog in beperkte mate door. Daar zullen de Elsevier-vertegenwoordigers dus mee moeten leven. Het is niettemin een flinke stap vooruit dat VGEO-bestuurslid Henk van der Rijst nu ook zitting heeft in het bestuur van VVG PGB. Zodoende kan ook een snelle uitwisseling van beleidsinformatie plaatsvinden naar en vanuit de VGEO.

Henk van der Rijst:

“Mogelijk kan ik zo ook invloed uitoefenen op andere posities.”

Collectieve Zorgverzekering via VVG-PGB

De Vereniging van Gepensioneerden van PGB gaat een collectieve zorgverzekering bij VGZ aanbieden. In de loop van november zou een website met informatie hierover de lucht in gaan. Op www.vvgpgb.nl zal daarnaar verwezen worden. Er zijn ook plannen om later andere verzekeringen aan te bieden zoals inboedel, opstal en of auto. Zij doet daarin mee met enkele andere gepensioneerdenverenigingen ondersteund door de koepelorganisaties NVOG en KNVG. Dit is vooral interessant voor degenen die geen collectieve korting meer hebben via hun vroegere werkgever. Veel Elsevirianen zijn met een bedrijfskorting al collectief gunstig verzekerd bij Zilveren Kruis Achmea.

Vakbonden vinden verhoging AOW-leeftijd te snel

Vakbonden FNV, CNV en de Unie hebben grote moeite met de voorgenomen verhoging van de AOW-leeftijd. Die gaat in 2022 omhoog van 67 jaar naar 67 jaar en drie maanden. Dat is omdat volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) Nederlanders steeds langer leven.

De gemiddelde 65-jarige had in 2006 nog 19 jaar te leven, dat is nu 20 jaar en zal verder stijgen. De AOW-leeftijd is sinds 2012 automatisch gekoppeld aan de levensverwachting van mensen. Volgens CNV-voorzitter Maurice Limmen zal de ouderenwerkloosheid hierdoor toenemen. Hij benadrukt dat zijn achterban in principe begrip heeft voor de koppeling tussen verhoging en langere levensverwachting, maar hij vindt dit te snel gaan. "Ik zie steeds meer bedrijven waar het nu al de vraag is of mensen het volhouden tot hun 67ste." Volgens voorzitter Reinier Castelein van De Unie komt de toegevoegde waarde van ouderen in een steeds

vroeger stadium ter discussie door automatisering. FNV wil zelfs dat de AOW-leeftijd weer omlaag gaat. "Mensen kunnen niet opeens drie maanden langer door omdat CBS-cijfers dat zeggen. Deze verhoging is echt ridicul", aldus bestuurslid Han Busker van FNV.

De vakbonden hebben in het verleden ingestemd met de koppeling van AOW-leeftijd aan levensverwachting, maar protesteren al langer tegen de versnelde verhoging omdat het AOW-gat daarmee te groot zou worden en werknemers onvoldoende tijd zouden krijgen om zich erop voor te bereiden.

Vakmedianet neemt weer titels over van Relx Group

B+B Vakmedianet Groep neemt opnieuw een aantal titels over van Relx Group. Het gaat om vakbladen op het gebied van personeelswerk, arbeidsomstandigheden en medezeggenschap, zoals P&O Actueel, Arbo Magazine en Flexmarkt. Verder komt nog een aantal kennisbanken voor gemeenten mee.

Relx profileert zich steeds minder als uitgever. In plaats daarvan richt het concern zich op dataverzameling en -verrijking. Vakmedianet nam twee jaar geleden ook al een aantal titels over van Relx Group. Dat ging destijds om vakbladen uit de voormalige

Misset-stal van Relx in Doetinchem op het gebied van Food & Horeca en Logistiek & Mobiliteit. Bij de uitgeverij werken zo'n 350 mensen. Daarmee is Vakmedianet uitgegroeid tot een van de grootste vakbladuitgevers van Nederland, met een bereik van 1,4 miljoen professionals. De redacties van de nu overgenomen vakbladen werken bij Reed Business Information in Amsterdam. Na de overname verhuizen zij naar het kantoor van Vakmedianet in Alphen aan den Rijn.

"De overheid heeft regels gemaakt om de vorige oorlog te winnen."

Peter Borgdorff
(Directeur Pensioenfonds Zorg en Welzijn)

Werknemers denken onterecht dat gepensioneerden van hun premie profiteren

Wat gebeurt er met mijn pensioenpremie? Onder deelnemers in pensioenfondsen bestaat hierover een wijdverbreid misverstand. Dit blijkt uit een onderzoek onder 1600 werknemers die nog pensioen opbouwen. Van de ondervraagden denkt 79% dat het Nederlandse pensioenstelsel een omslagstelsel is. Deze werknemers denken dus onterecht dat van hun pensioenpremie de pensioenen van de huidige gepensioneerden worden betaald.

Door dit misverstand maken vooral veel jongeren zich zorgen of er straks nog wel pensioen voor hen is. Die zorgen zijn onnodig, want de premie wordt niet uitbetaald aan de huidige gepensioneerden, maar individueel apart gezet en belegd voor het pensioen van straks. Dit verhelderende onderzoek werd onafhankelijk uitgevoerd in opdracht van de Pensioenfederatie en uitgevoerd door Zegwaart Consultancy, Motivaction en de Erasmus Universiteit. Daaruit blijkt dat het gebrek aan kennis ook het gebrek aan vertrouwen in pensioenfondsen voedt. Een wantrouwen dat zich met name toespitst op de vraag wat er met de premie van de deelnemer gebeurt.

Beleggingsopbrengsten

Een ander misverstand betreft de beleggingsopbrengsten van pensioenfondsen. Ruim 40% van de ondervraagden denkt dat het beste resultaat wordt behaald door de premie op een spaarrekening te zetten. Maar als pensioenfondsen dat gedaan hadden, waren de pensioenen nu minder dan half zo hoog. Op de vraag hoeveel je in totaal terugkrijgt voor iedere ingelegde euro als je de gemiddelde levensverwachting bereikt, geeft bijna de helft van de respondenten aan geen enkel idee te hebben. Van de mensen die wel een idee zeggen te hebben, geeft verreweg de grootste groep aan dat ze denken minder terug te krijgen dan de inleg. Slechts één op de honderd denkt uiteindelijk meer dan 4 keer de inleg terug te krijgen – terwijl dat de realiteit van de afgelopen decennia was.

Toch liever samen

Verreweg de meeste deelnemers zien, ondanks hun bedenkingen, graag een solidair pensioen. Zo vindt 88% dat beleggingsrisico's gedeeld moeten worden, om te voorkomen dat er pech- en geluks-generaties ontstaan. Van alle deelnemers vindt 87% een collectieve buffer wenselijk om risico's te delen. Ook doet 72% liever mee in een collectieve pensioenregeling die een levenslang pensioen uitkeert, dan dat er een individueel potje is dat je overal voor kunt gebruiken maar dat ook leeg kan raken (bijvoorbeeld als je lang leeft).

Keuzevrijheid

Niettemin willen veel deelnemers individueel wat te kiezen hebben als het om hun pensioen gaat. Opmerkelijk hierbij is dat lager opgeleide deelnemers met minder pensioen kennis een grotere behoefte hebben aan keuzevrijheid. In tegenstelling hiermee zegt deze groep tegelijkertijd hiervan waarschijnlijk geen gebruik te maken, omdat ze onvoldoende verstand van zaken hebben. Zaken die belangrijk gevonden worden om in te kunnen kiezen zijn de mate van garanties die een regeling biedt (31% van de deelnemers) en de keuze voor een pensioenfonds (19% van de deelnemers).

Weekblad Elsevier mag zijn naam houden

Weekblad Elsevier mag de komende acht jaar zijn naam behouden. Daarover is een akkoord bereikt met de directie van RELX. Aanvankelijk wilde het voormalige Reed Elsevier alleen het weekblad verkopen als de naam 'Elsevier' ook verdween. Als voornaamste reden werd aangevoerd dat die naam voor de wetenschappelijke tak gereserveerd moest blijven.

Tegen het naams-ultimatum van RELX is het afgelopen jaar veel actie gevoerd. Zowel door (oud) Elsevirianen, waaronder de VGEO, als de redactie van het weekblad. Nu dit ultimatum van de tafel is heeft de redactie zich verenigd met de verkoop van het weekblad aan uitgeverij New Skool Media in Amsterdam. Afgesproken is verder dat de titel EW gevoerd kan gaan worden als de redactie dit mocht wensen. RELX blijft voorlopig mede-eigenaar van het weekblad via een minderheidsbelang. In een speciaal opgerichte BV wordt het weekblad ondergebracht. New Skool Media wordt grootaandeelhouder van die BV. Beide aandeelhouders zegden toe ten minste nog acht jaar fors in het blad te investeren. De redactionele koers van het weekblad wordt blijvend bepaald door de redactie. Hieronder vallen ook andere activiteiten zoals de website, speciale edities en het maandblad Elsevier Juist. „Door lang de poot stijf te houden heeft de redactie een mooi resultaat geboekt”, aldus hoofdredacteur Arendo Joustra. „Het allerbelangrijkste is dat het karakter, de koers en de identiteit van 'Elsevier' onaangetast blijven”.

Wat vindt u daar nou van?

Merendeels voor euthanasie

Het begrip 'euthanasie' raakt ingeburgerd. De mensen die wij belden waren er min of meer voorstander van. Persoonlijke ervaringen met familieleden of vrienden spelen bij die keuze ook een rol. Voor sommigen is het nog een dilemma of euthanasie ruimer mogelijk moet worden voor mensen die hun leven als 'voltooid' beschouwen, ongeacht je leeftijd, ernstige aandoeningen of een dodelijke ziekte.

B. Weerdmeester, Doetinchem

“Op dit moment ben ik voorstander van euthanasie, natuurlijk niet om alles, maar zeker als de situatie uitzichtloos is. Een zuster van mij is overleden aan kanker; zij heeft geen euthanasie gehad. Ik vind het een moeilijk onderwerp als het gaat om mensen die hun leven voltooid achten. Het is heel persoonlijk en afhankelijk van veel factoren. Maar als mensen het niet meer zien zitten moet het kunnen. Iedereen is zelf verantwoordelijk en beslist over z'n eigen lichaam.”

Mw. T. de Wilde-Sijpestein, Heemstede

“Zowel mijn man als ik hebben alles besproken met elkaar, de kinderen en de huisarts. We hebben een handtekening onder de papieren gezet en voelen ons daar goed bij. Bij een oude tante van me heb ik een rol gespeeld. Ook zij had alles geregeld. Toen het moment daar was, heb ik op haar verzoek de huisarts gehaald. Omdat ze in een christelijk verzorgingshuis woonde, mocht dat niet in haar appartement gebeuren, maar moest het in een bijgebouw plaatsvinden.

Van die bemoeienis heb ik nooit spijt gehad.

Mensen die 'hun leven voltooid achten' mogen van mij euthanasie krijgen. Ik zou zelf de pil van Drion wel in mijn nachtkastje willen hebben.”

J.H. de Waal, Oostzaan

“Onder bepaalde condities zeg ik 'ja' waar het om euthanasie gaat. Als leven lijden wordt en er is een wilsverklaring, dan is het gerechtvaardigd. Mijn vrouw overleed begin dit jaar. Ze leed aan dementie en werd al een aantal jaren verzorgd in een verzorgingshuis. Ze kreeg geen euthanasie maar haar overlijden kwam wel als een verlossing. Ze was verward en zichzelf niet meer. Wij, mijn kinderen en ik, hebben goed afscheid kunnen nemen.

Met euthanasie bij 'klaar zijn met het leven' heb ik moeite. Ik ben niet dogmatisch maar ruimdenkend, toch gaat dit mij te ver.”

Mw. T.G. Heezen, Doetinchem

“In principe ben ik voorstander van euthanasie. Dat hangt af van de vraag of het leven nog leefbaar is; anders moet het kunnen. Mijn moeder is na een ongeneeslijke ziekte overleden. Zij was negentig en had meer dan eens gezegd dat ze niet meer wakker hoopte te worden. Ze kreeg palliatieve sedatie; zelf had ze daartoe besloten en het met haar huisarts overlegd. Ik vond het een goede methode. Bij mensen die 'klaar zijn met het leven en wier leven voltooid is' moet men voorzichtig zijn. Maar ook hier ben ik niet op tegen.”

De interviews zijn eind november gehouden door Wil Langenborg

Hugo Borst lanceert manifest voor ouderenzorg

Columnist en voetbaljournalist Hugo Borst, door zijn moeder in een verpleeghuis ook ervaringsdeskundige, roept in een manifest alle politieke partijen op hun verantwoordelijkheid te nemen en zo snel mogelijk goede zorg voor alle kwetsbare ouderen in verpleegtehuizen te waarborgen. Het manifest bevat tien punten, bondig samengevat als: goed en genoeg personeel, goede betrokken bestuurders, goed contact en overleg met de familie over de zorg, minder tijd besteden aan papier en meer aan de bewoners. In het bijzonder wordt gevraagd om een norm voor complete zorg vast te leggen en voorlopig de vuistregel te hanteren van minimaal twee bevoegde en

bekwame zorgmedewerkers op een groep van maximaal acht personen. Brancheorganisatie ActiZ liet weten het eens te zijn met de roep om meer kwaliteit. Maar zij verbonden er meteen een oproep voor meer geld aan. Terwijl er ook verpleeghuizen zijn die het binnen het huidige budget wel goed doen.

Ook staatssecretaris van Rijn heeft gereageerd op het manifest: “Zij signaleren in het manifest niet alleen dát het beter moet in de ouderenzorg, ze komen ook met concrete voorstellen hoe het beter kan. Dat waardeer ik zeer. Hun inzet voelt als een enorme steun in de rug voor iedereen die hier dag in dag uit hard aan werkt.”

VGEO zoekt toekomstige bestuursleden

Het VGEO-bestuur zoekt kandidaten voor een toekomstige functie in het bestuur. Dit jaar verlieten vier bestuursleden onze Vereniging na het verlopen van hun zittingstermijn. Inmiddels is er een opvolgster voor het secretariaat. Voor andere taken, zoals de PR, zijn kandidaten van harte welkom.

Zij kunnen zich over de mogelijkheden oriënteren bij onze voorzitter Henk van der Rijst
Tel: 06-83168882
@: henk.van.der.rijst@planet.nl

DE BESTUURSVERGADERING IN SEPTEMBER kon door ziekte of een tijdelijke handicap geen doorgang vinden. In november was iedereen weer present, behalve Rina Terstall, bij wie tot ieders ontsteltenis een ongeneeslijke ziekte is geconstateerd. Rina had tijdelijk de taken van secretaris op zich genomen, die vervolgens door Ger de Rooij zijn overgenomen. Inmiddels is Mary van Dort van der Pels benoemd tot aspirant-secretaris en heeft Ger de actuele documentatie aan Mary overgedragen. Het is de bedoeling dat zij op de Algemene Ledenvergadering in april officieel tot secretaris wordt benoemd.

SLECHTS ENKELE BESTUURSLEDEN BLEKEN VAN PGB een UPO (pensioenoverzicht) ontvangen te hebben, hoewel dat was beloofd voor september. Bij navraag bleek PGB bezig te zijn met verzending naar verschillende groepen, waarbij de 'moeilijkere' groepen met bijvoorbeeld een hoog/laagconstructie later aan bod kwamen.

BIJ EEN TERUGBLIK OP HET DAGJE UIT NAAR ARNHEM bleek iedereen daar goed over te spreken. Er waren alleen maar positieve reacties binnengekomen. Wel hadden ruim 20 mensen zich afgemeld wegens de verwachte hitte die dag. De kosten zijn meegevallen, zo bleek uit een overzicht van penningmeester Ger de Rooij.

ZOALS IN HET JUNI-NUMMER WERD VERMELD, worden de VGEO-leden collectief lid van de Vereniging van Gepensioneerden van PGB (VVG-PGB). Ger de Rooij heeft daarvoor het adressenbestand aan de VVG-PGB geleverd. VGEO-leden krijgen vanaf 2017 ook de nieuwsbrief van de VVG-PGB toegestuurd (twee maal jaarlijks). Iedereen die nieuw is bij PGB (dat zijn dit jaar dus ook alle Reed-Elsevier-gepensioneerden) krijgt een wervingsbrief van de VVG-PGB. Hierin staat ook een alinea speciaal voor Elsevier-gepensioneerden met een oproep om lid te worden van VGEO (en daarmee van de VVG-PGB). We hopen dat dit nieuwe VGEO-leden oplevert. Die zijn zeer welkom, omdat in de loop van dit jaar het aantal betalende leden is gedaald van 456 naar 434.

DE WEBSITE IS DRUKKER BEZOCHT DAN VOORHEEN, gemiddeld 501 bezoekers per dag, dat is 35% meer. Het aantal unieke bezoekers was met 2720 zelfs 41% hoger. Veel aandacht trok de pagina over het dagje uit naar Arnhem. Verder waren de foto's van de ALV in april in trek, de gegevens over leden (nieuw en overleden), het pensioenennieuws verzameld door Harry Nijhuis, het lustrum van 2009 en het Elsevier Eindejaarsfeest in december 2000. Tijdens ziekenhuisopname van webmaster Gerard Roza heeft Paul Klein hem goed vervangen.

Akelig haakje aan ouderenkorting

De ouderenkorting gaat in 2017 (structureel) naar € 1.292 voor pensioengerechtigden met een inkomen tot € 36.057. Het pakt minder goed uit voor wie een hoger inkomen heeft. Die moet het doen met een ouderenkorting van slechts € 71!

Aan de ouderenkorting zit een akelig haakje. De grens van € 36.057 markeert voor sommige belastingbetalers namelijk een abrupte teruggang van de ouderenkorting van

€ 1.292 naar € 71. Dus wie over die grens komt qua verzamelinkomen moet ineens ruim € 1.200 meer belasting betalen! Wie net over die ongunstige inkomensgrens zit kan dit bijsturen door in de aangifte een aftrekpost op te voeren. Bijvoorbeeld in de vorm van een reguliere gift. Zodoende kan per saldo toch nog geprofiteerd worden van de hoge ouderenkorting van € 1.292. Het is dus van belang hier elk jaar bij de belastingaangifte attent op te zijn.

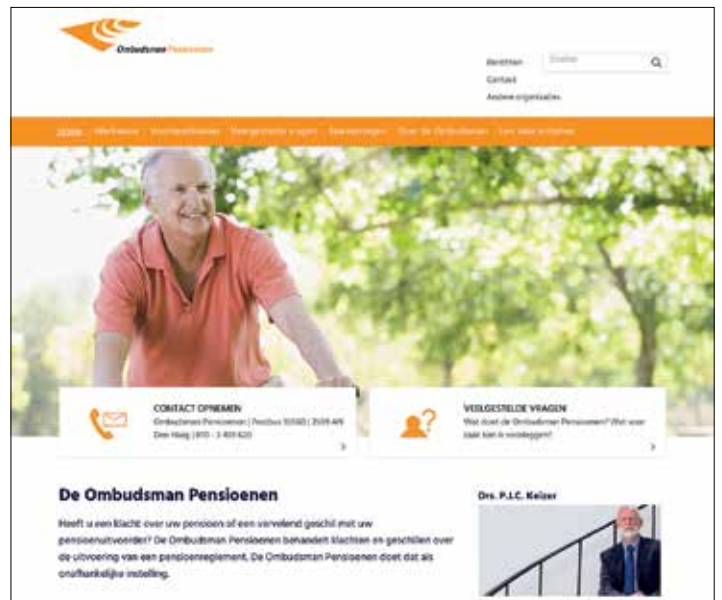
ALS U DIT MAAR WEET

Het aantal alleenstaande 80-plussers zal bijna verdrievoudigen van 326.000 in 2012 tot 934.000 rond het midden van deze eeuw. De behoefte aan geschikte en betaalbare woonruimte voor alleenstaande ouderen zal de komende jaren explosief groeien.

De afgelopen drie jaren toetsten experts van De Nederlandsche Bank (DNB) enkele honderden pensioenbestuurders op hun kennis. Dit jaar 366 keer. Gemiddeld werd in 93 procent van de gevallen de kandidaat geschikt bevonden.

Een gepensioneerd verloskundige heeft een procedure aangespannen tegen het pensioenfonds voor Verloskundigen wegens een doorgevoerde korting. Zij wordt hierin ondersteund door de katholieke ouderenbond (KBO Brabant).

De lage rentepolitiek van de Europese Centrale Bank pakt voor pensioenen in landen als Frankrijk, Italië en Spanje juist voordelig uit. In tegenstelling tot ons land. Die landen betalen hun pensioenen namelijk grotendeels uit hun begrotingstekort. De lage rente helpt ze daarbij een handje.

Ombudsman Pensioenen voor al uw klachten

Nederland heeft al sinds 1995 een speciale Ombudsman Pensioenen om mensen gratis te helpen bij problemen en -klachten. Voor betere informatie daarover is er sinds kort ook een vernieuwde website (www.ombudsmanpensioenen.nl) De website is geschikt gemaakt voor smartphone en tablet. Wie een klacht wil indienen kan het beste eerst telefonisch overleggen met het secretariaat (070 3499 620). Iedereen met een klacht over zijn pensioen of een geschil met zijn pensioenfonds kan hier zijn probleem voorleggen. De behandeling is kosteloos en onafhankelijk, ook bij klachten en geschillen over de uitvoering van een pensioenregle-

ment. Een voorbeeld: Uw pensioenfonds weigert een partnerpensioen, omdat er geen samenlevingsovereenkomst is, terwijl de partners al meer dan 10 jaar samenwonen en kinderen hebben." Jaarlijks ontvangt de Ombudsman Pensioenen ongeveer 500 klachten; het streven is deze binnen drie maanden te behandelen.

"Vraag ons midden in de nacht naar het pensioenstelsel en we stamelen acuut: Onhoudbaar."

B.M.S. van Praag
(Emeritus hoogleraar economie)

Oorlogsspeelgoed

Onze vaste columnist Peter Fiedeldij Dop schreef een boek getiteld: *Als jongens groot worden*. Het boek laat in verhalenvorm de ontluikende seksuele ontwikkeling van jongens zien, gezien door de ogen van dertigers tot vijftigers.

In de verhalen wordt terug gekeken op de vaak achterbakse jaren van voor de seksuele hervorming. Als mannen onder elkaar. Het boek is in paperback uitgebracht door internetuitgeverij Boekscout voor de prijs van 20.50 euro. Het is te bestellen via de boekhandel (ISBN 978-94-022-2979.0) of rechtstreeks via de website.

Ons huis zat vol met vader, moeder, drie kinderen, tante, dienstmeisje en vijf onderduikers. Wat lekkers bakken voor 'Pakjesavond' was voor mijn moeder een enorme uitdaging, want alle etenswaren waren op de bon en de onderduikers hadden geen bonnen. De taart werd een oudbroodtaart, met een handje krenten, een in kleine brokjes gesneden appel, een lepel suiker en een mespunt kaneel. Ik wist dat mijn moeder voor haar eigen kinderen en voor het dienstmeisje iets gebreid had. Als oudste kind wilde ik ook voor de onderduikers een cadeautje maken. We hadden Origami, dus vouwde ik voor alle grote mensen bloemen.

Voor het Alladin noodkachtje sprokkelde ik geregeld takken in het park en hakte houtblokken klein. Ook sneuvelde er af en toe, als het buiten geen weer was, een kastplank. Om speelgoed van te maken zaagde ik een plank van beukenhout in de lengte in latten en van die latten blokjes van verschillende lengten. Met Ecoline (inkt) gaf ik gelijke maat blokjes een zelfde kleur. De twee jongste onderduikers kregen allebei een zakje blokken zodat ze samen konden spelen.

Voor de oudste zoon had ik een heel speciaal project: een speelgoedkano. Met een zakmes probeerde ik zo goed mogelijk de vorm van een indiaanse kano, zoals beschreven in het boek 'Winnetou', uit een stukje hout zonder knoesten te halen. De eerste kano vond ik mislukt, de tweede was goed genoeg. Toen moesten er nog minstens vier paddels bij, en ook dat ging naar mijn zin. Om het uitpakken spannender te maken verpakte ik alle onderdelen apart in krantenpapier en maakte er een cryptisch gedicht bij om hem te laten raden wat het zou kunnen zijn.

Op Sinterklaasavond had ik voor mijn moeder de openhaard aangemaakt. Iedereen werd geroepen dat het feest zou beginnen. Mijn moeder wist dat de papieren bal als laatste moest worden uitgepakt. De grote mensen bewonderden de van gekleurd

papier gevouwen bloemen en ik groeide in stilte van trots, maar het hoogtepunt van 'Pakjesavond' moest nog komen.

Voordat de kinderen aan de beurt kwamen moest er eerst gezongen worden. En kregen we waterchocola te drinken. Mijn moeder bracht de kroezen weer naar de keuken en bleef een paar minuten weg. Naar de wc dachten wij. De kinderen wachtten in spanning tot zij terug zou zijn.

Plotsklaps werd er hard op de kamerdeur gebonkt, de deur werd op een kiertje geopend en er kwam een zwarte hand naar binnen die pepernoten rondstrooide. Wij kinderen doken erop als mussen op kruimels brood. Later vertrouwde mijn moeder mij toe dat oma de pepernoten had gebakken. Het was niet veel, maar wel een grote verrassing. Eindelijk mocht de kleinste beginnen met haar pakje openmaken. Ze keek in het rond wat iedereen van de blokjes vond. Haar broertje knikte begrijpend dat hij samen met zijn zusje met blokken moest spelen van de Sint - of van Zwarte Piet, want het was een zwarte handschoen geweest die de pepernoten strooide...

De oudste zoon keek mijn moeder aan voor toestemming om het laatste pakje bij de openhaard weg te halen. Bedachtzaam scheurde hij laag voor laag de krantenrepen van de bal van proppen papier en gooide elk stukje in het vuur om geen rommel te maken. Wat was nou het cadeautje, zo vroeg hij zich af. Sommige propjes papier bevatten een soort houtsplinter, maar die gooide hij ook in het open vuur. Uiteindelijk vond hij nog een iets groter stukje hout. "Is dit het?" vroeg hij verwonderd. Ik bedwong mijn tranen en zei niets. Het mag immers niet bekend worden wie de cadeautjes heeft gemaakt. Mijn moeder riep mij naar de keuken, zei dat ik best had mogen ingrijpen en liet mij de taart in twaalf stukken verdelen.

Reacties: pmj.fiedeldijdop@quicknet.nl

Nieuwe VGEO-secretaris

Mary van Dort stelt zich voor

VGEO is blij met een snelle opvolging van secretaris Chris Ankersmit door Mary van Dort. Temeer omdat hiermee zowel het oosten beter is vertegenwoordigd als het aantal vrouwelijke bestuursleden aangevuld. Bijgaand Mary's introductie.

"Een paar maanden geleden werd ik gebeld of ik interesse had in de functie van secretaris bij de VGEO. Ik heb daar toch wel even over na moeten denken. Gaat dit veel tijd kosten, moet ik veel kennis hebben van pensioenzaken. Alles afwegende heb ik op woensdag, 24 augustus 2016, positief gereageerd op deze vraag. De uitdaging om een steentje te kunnen bijdragen aan het bestuur leek mij een goede reden.

Maar laat ik mij even voorstellen: Mijn naam is Mary van Dort, geboren en getogen in Amsterdam en sinds augustus 1980 woonachtig in Beuningen bij Nijmegen. Getrouwd met Kees en samen hebben wij twee dochters en drie kleinkinderen. Sinds we beiden niet meer werken gaan we zeer regelmatig met de caravan op pad, fietsen veel, bezoeken graag musea en wij gaan graag naar het theater.

Reed Business

Op 1 april 1991 ben ik in vaste dienst getreden bij Reed Business als receptioniste/telefoniste. Drie maanden later kwam er een vacature voor secretaresse vrij en vanaf die tijd heb ik diverse secretaressefuncties bekleed in Nijmegen, Arnhem en Doetinchem. De laatste tien jaar als directiesecretaresse in Doetinchem.

SP-Kamerlid: Pensioenprijs is voorlichtingspiraterij

Duidelijk maken hoe het pensioensysteem werkt wordt een steeds duivelser klus. De meeste Nederlanders geloven het wel. Zeker dankzij een overheid die pensioenen alleen maar complexer maakte. Ongetwijfeld mede daarom looft staatssecretaris Klijnsma een pensioenprijs uit.

Die prijs gaat naar de organisatie met het beste idee voor hoe je de oudedagsvoorziening inzichtelijk maakt. 'Voorlichtingspiraterij' noemt

het SP-Kamerlid Paul Ulenbelt het doel van deze prijs. Mensen hoeven van hem niet na te denken over hun oude dag. Het gaat hier om een publieke nutsvoorziening vindt hij. Vergelijkbaar met het leveren van stroom. "Daar moet je toch ook niks over gaan uitleggen? Mensen willen dat er 220 volt op hun stopcontact zit." Hij heeft een eenvoudige advies. "Je pensioen moet goed geregeld en voldoende zijn."

"Ga naar Europees Hof voor ander rentebeleid"

Het lage rentebeleid van de Europese Centrale Bank (ECB) treft de pensioensector hard meent CDA-Kamerlid Pieter Omtzigt. De ECB

handelt volgens hem tegen het verdrag van de Europese Unie met de massale opkoop van obligaties. Omtzigt vindt dat het kabinet naar het Europese Hof van Justitie moet stappen.

Monetaire financiering is volgens het Kamerlid expliciet verboden in artikel 123 van het werkingsverdrag

Ontevreden over kleine plusje voor ouderen

Ouderen met een gemiddeld pensioen gingen er onder kabinet Rutte-I en -II tot wel 6,7% op achteruit. Dit blijkt uit een Nibud-onderzoek in opdracht van de gezamenlijke ouderenorganisaties. Ze zeggen daarom niet mee te juichen met het Prinsjesdag-nieuws. Een klein plusje, dat is wat ouderen na acht jaar koopkrachtdaling hooguit krijgen

Het negatieve inkomensverschil met werkenden groeit. Dit jaar gingen werkenden er zo'n 3% op vooruit terwijl gepensioneerden er tot wel 9% op achteruit gingen. De kloof ontstond in 2007, werd de afgelopen jaren groter en wordt ook volgend jaar in stand gehouden. De koopkracht van gepensioneerden beweegt zich grotendeels langs de nullijn, terwijl veel werkenden een flinke plus krijgen. Aan dat verschil moet een einde komen, vinden de ouderenorganisaties. Gepensioneerden hebben de afgelopen jaren fors in moeten leveren. Als het economisch beter gaat, horen zij daar in gelijke mate van te profiteren. Ze moeten niet

met een tientje per maand, mogelijk eenmalig, worden afgescheept.

Zorgkosten

Het Nibud toont aan dat de zorgkosten van ouderen in vijf jaar tijd zijn gestegen met 1.000 voor een alleenstaande AOW'er. Voor een echtpaar met AOW en 10.000 aanvullend pensioen zelfs tot 3.400 per jaar. Het zijn deze uitgaven die ouderen parten spelen. Dat is ook te zien in het meerjarenoverzicht: Juist mensen met hoge zorgkosten leverden het meest in. Bovendien zijn er lokaal grote verschillen tussen gemeenten in zorg en ondersteuning.

Iets meer beleggingsrisico mag van PGB-deelnemers

Neem iets meer risico met beleggingen om zo een hoger pensioen te bereiken. Dat vinden de dit jaar geënquêteerde deelnemers in het pensioenfonds PGB. Verder blijkt uit dit onderzoek dat maatschappelijk verantwoord beleggen belangrijk

wordt gevonden zolang dit niet ten koste gaat van het rendement. De ondervraagden voelen een relatief stevige band met hun pensioenfonds en hebben er vertrouwen in, Van een conflict in opvattingen tussen werknemers en gepensioneerden blijkt vrijwel niets.

"Het ware genot is niet luxe of roem, maar onverstoornis zelf voor de dood."

Filosoof Epicurus

IN MEMORIAM

De volgende leden zijn ons ontvallen:

A.Niekamp, Utrecht
J.H.M. Beneker, Hoogkarspel
P.A.Shapira-Holland, Almere
F.G. Beijen, Nuth

WELKOM

Als nieuwe leden heten wij welkom:

L.W. van Pelt, Lage Zwaluwe
J. Ten Have, Ouderkerk aan de Amstel
Mevr C. Klos, Amsterdam
Mevr C. Schilpp, Baarn
Mevr M.S. Vos-Verhoef, Laren
W.H. de Vries, Amsterdam